

Domstolsverket
domstolsverket@dom.se
Dnr DOV 2023/1554

Yttrande över promemorian Förslag på vilka tingsrätter som ska pröva ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion

Hovrätten konstaterar inledningsvis att förslagen är väl genomarbetade och analyserade. Hovrätten instämmer i att det finns goda skäl för att besluta om en viss minskning av antalet domstolar som handlägger ärenden om konkurs och företagsrekonstruktion. I flera av de redovisade förslagen förefaller dock behovet av geografisk spridning få stå tillbaka i för stor utsträckning.

Konkursärenden

Behovet av geografisk spridning gör sig gällande både avseende underrätt och överrätt, särskilt såvitt avser konkursärenden som är tämligen vanliga i hela landet. Av det skälet anser hovrätten att det inte bör ges exklusiv behörighet till en hovrätt för överklaganden i frågor om konkurs. Därtill framstår en sådan nyordning som potentiellt sårbar och inte nödvändigtvis till fördel för överrätternas rättsbildande funktion.

Sammantaget leder detta till att hovrätten förespråkar att *alternativ 1* bör väljas för konkursärenden, innebärande att i princip en tingsrätt i varje län ska vara behörig, och att överklagande ska ske till den hovrätt som är överklagandeinstans till respektive tingsrätt. Av de två varianterna av detta alternativ framstår *variant b* som lämpligast utifrån den stora ärendemängden i Stockholms län.

När det gäller Skaraborgs tingsrätts domkrets delar hovrätten dock inte uppfattningen att den bör omfattas av Göteborgs tingsrätts behörighet. En sådan förändring avviker från den domkretsindelning som traditionellt finns i Västra Götalands län, där en del av länet hör till Hovrätten för Västra Sveriges domkrets medan en annan del hör till Göta hovrätt. Till skillnad från vad som framgår av promemorian (se bl.a. s. 23) skulle en sådan förändring även få viss betydelse för antalet överklagade mål till Hovrätten för Västra Sverige (ökat antal) och Göta hovrätt (minskat antal). Hovrätten föreslår därför att även Skaraborgs tingsrätt ska vara behörig att handlägga konkursärenden i Västra Götalands län och att överklagande ska ske till Göta hovrätt på sedvanligt sätt. En sådan ordning skulle dessutom överensstämma med vad som gäller för utskökningsärenden.

Ärenden om företagsrekonstruktion

Beträffande ärenden om företagsrekonstruktion instämmer hovrätten i att det finns skäl att låta antalet behöriga domstolar vara färre än för konkursärenden. Detta gäller främst med beaktande av det låga antalet ärenden per år och att de kan vara komplexa. En företagsrekonstruktion kräver inte sällan framtida affärsmässiga bedömningar. Dessa skäl väger tyngre än de fördelar som i och för sig finns med att låta de två insolvensrättsliga förfarandena handläggas vid samma domstolar.

Sammantaget är hovrätten av uppfattningen att *alternativ 3* utgör det lämpligaste alternativet. Med fyra utvalda tingsrätter och en hovrätt ges en tillräckligt god geografisk spridning för den nu aktuella ärendetypen samtidigt som förslaget kan antas bidra till hög effektivitet och kompetens vid de utvalda domstolarna.

Kommentarer angående redovisade konsekvenser

Hovrätten vill även kommentera två av de redovisade konsekvenserna i avsnitt 7.

Den ena kommentaren avser konsekvenserna för utbildningen av notarier och fiskaler i avsnitt 7.3. Om en hovrätt ges exklusiv behörighet att pröva överklaganden, kommer detta att påverka innehållet i domarutbildningen och medföra att denna inte blir enhetlig över hela landet. Detta gör sig främst gällande för konkursärenden i överrätt. Domarutbildade med praktisk erfarenhet av frågor om konkurs kommer då i huvudsak att finnas vid endast en överrättsort, samtidigt som behöriga tingsrätter i dessa frågor kommer att vara geografiskt utspridda. Över tid riskerar en sådan ordning att få betydelse för kompetensförsörjningen för de tingsrätter som inte finns i närheten av överrättsorten.

Den andra kommentaren gäller konsekvenserna för konkursförvaltare och rekonstruktörer i avsnitt 7.5. Om det övervägs att genomföra en kraftig koncentrerings av behöriga domstolar bör denna aspekt noga analyseras, särskilt utifrån perspektivet om den lokala förankringen. En förutsättning för att den inte ska påverkas är att aktörer väljs utifrån principen var gäldenären finns, och inte domstolsorten. För hovrätten är det inte helt klart vilka kriterier som i det enskilda fallet bör vara avgörande för valet av aktör, särskilt med beaktande av att valet kan antas få i vart fall viss betydelse för kostnaderna i ärendet. Frågan bör därför analyseras ytterligare.

Frågor som hovrätten har ombetts att särskilt besvara

Avslutningsvis har hovrätten ombetts att särskilt svara på frågor om en eventuell utökad behörighet, dvs. förslagen som innebär att en hovrätt ges exklusiv behörighet att pröva överklaganden. Som nyss redogjorts för är hovrätten av uppfattningen att en sådan nyordning kan vara lämplig för ärenden om företagsrekonstruktion men inte beträffande konkursärenden.

Med detta sagt önskar hovrätten att en sådan utökad behörighet inte ges till denna domstol. Den ökning av ärendemängd som detta skulle innebära kan inte hanteras av den nuvarande organisationen, utan skulle

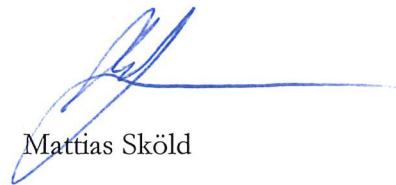
medföra behov av nyrekryteringar. Det finns en osäkerhet kring kompetensförsörjningen i detta avseende, särskilt när det gäller domare.

Från hovrättens perspektiv bör ett införande inom den tid som Domstolsverket angett, dvs. minst två år från beslut om reformen, vara möjligt. Om utökad behörighet skulle ges till hovrätten kan omställningsstöd förutses vara nödvändigt.

Detta yttrande har beslutats av hovrättspresidenten Charlotte Brokelind och hovrättslagmannen Linda Hallstedt. Föredragande har varit tf. hovrättsassessorn Mattias Sköld.



Charlotte Brokelind



Mattias Sköld

Kopia

Övriga hovrätter

Kammarrätterna

Tingsrätterna under Göta hovrätt

Justitiedepartementet, enheten DOM

Domstolsverket

Hovrättens intranät